
Radni Dzielnic i Osiedli m. Gdańska A.D. 2011.

Portret socjologiczny

Komunikat badawczy stworzony na podstawie wyników badań naukowych przeprowadzonych od września do grudnia 2011 roku

Notka metodologiczna	3
Wiek i płeć radnych	4
Związki z miastem i dzielnicą	5
Ocena jakości życia w mieście	6
Ocena jakości życia w dzielnicach	7
Stosunek do samorządu terytorialnego	8
Postawy społeczne radnych	9
Aktywność społeczna radnych	10
Motywy działalności w radach	11
Główne cele działalności w radach	12
Wizje działalności rad	13
Współpraca rad z innymi podmiotami	14
Bariery w działalności rad	15
Zmiany regulacji funkcjonowania rad	16

SPIS TREŚCI

Istnieją dwie zasadnicze przyczyny podjęcia badań nad gdańskimi radami dzielnic i osiedli. Po pierwsze, chęć pogłębienia i uaktualnienia **wiedzy naukowej** o funkcjonowaniu społeczeństwa obywatelskiego i instytucji samorządowych na poziomie mikrolokalnym. Po drugie, możliwość wykorzystania uzyskanej wiedzy w tzw. **praktyce społecznej**, co w przypadku niniejszych badań oznacza dostarczenie informacji mogących wspomóc proces kształtowania modelu funkcjonowania rad.

Badania zostały zrealizowane wśród radnych 27 z 28 jednostek pomocniczych miasta Gdańska (od września do grudnia 2011 roku). Badania ankietowe objęły 233 z 450 radnych (stopień nasycenia próby osiągnął więc 52%); przy czym przebadane zostało 58% radnych jednostek powołanych przed 2011 i 47% nowopowstałych.

Strukturę próby oraz jej stosunek do populacji ze względu na dwie zasadnicze zmienne demograficzne (wiek i płeć) przedstawiają tabele. Wydaje się, że stopień zgodności próby z populacją pod kątem tych zmiennych jest zadowalający, pomimo niewielkiego niedoreprezentowania osób w kategorii 18-34 i nadreprezentacji 55-64.

wiek	populacja	próba	reprezentacja
18 - 24	7,8%	5,4%	-2,4%
25 - 34	18,7%	17,0%	-1,7%
35 - 44	17,6%	18,3%	0,7%
45 - 54	17,8%	17,4%	-0,4%
55 - 64	30,4%	33,9%	3,5%
65 +	7,8%	8,0%	0,3%

płeć	populacja	próba	reprezentacja
Mężczyźni	49,6%	48,6%	-0,9%
Kobiety	50,4%	51,4%	0,9%

Badania zostały zrealizowane za pomocą kwestionariusza ankietowego o wysokim poziomie standaryzacji składającego się z 30 pytań właściwych (w tym 3 o charakterze otwartym) i 11 metryczkowych. Kwestionariusz był przeznaczony do samodzielnego wypełnienia przez respondenta. Badanie w znaczącej części było realizowane za pomocą techniki audytoryjnej.

Badania ankietowe były jednym z elementów szerszego projektu badawczego, w ramach którego realizowano także badania jakościowe – pogłębione wywiady indywidualne (IDI) z liderami badanej społeczności – oraz obserwację, wykorzystującą elementy warsztatu etnograficznego.

NOTKA METODOLOGICZNA

Wśród gdańskich radnych zauważalna jest nadreprezentacja osób w wieku produkcyjnym niemobilnym

(kategoria wiekowa 55-64 i 45-54). Są oni szczególnie zainteresowani jakością życia w ich najbliższym otoczeniu, czują się związani z dzielnicą (mieszkając w niej przez wiele lat), często też traktują pracę w radach jako przedłużenie swoich wcześniejszych aktywności społecznych bądź politycznych. Innymi słowy, rady to naturalna przestrzeń dla działań publicznych osób w wieku produkcyjnym niemobilnym. Ludzie w średnim wieku i młodszy wchodzi do rad tam, gdzie pojawiają się konkretne sprawy do rozwiązania.

Zestawienie udziału kobiet i mężczyzn w radach oraz w populacji miasta

Płeć	radnych (%)	gdańszczyzan (%)	reprezentacja*(%)
kobiety	50,4	53,5	- 3,1
mężczyźni	49,6	46,5	+ 3,1

* powyżej 18 roku. Dane za 2009 rok.

Zestawienie udziału kobiet i mężczyzn w instytucjach samorządowych oraz polskim parlamencie

Instytucja	udział kobiet*(%)
Jednostki pomocnicze Miasta Gdańska	50,4
Rada Miasta Gdańska	29,4
Sejmik Województwa Pomorskiego	27,3
Sejm RP	23,9

* stan po wyborach samorządowych (2010) i parlamentarnych (2011)

Zestawienie wieku radnych z populacją mieszkańców Gdańska

Kategoria wiekowa	radnych (%)	gdańszczyzan* (%)	reprezentacja (%)
18-24	7,8	11,2	- 3,4
25-34	18,7	21,1	- 2,4
35-44	17,6	15,8	+ 1,8
45-54	17,8	16,0	+ 1,8
55-64	30,4	17,6	+ 12,8
65 +	7,8	18,3	- 11,5

* powyżej 18 roku życia. Dane za 2009 rok.

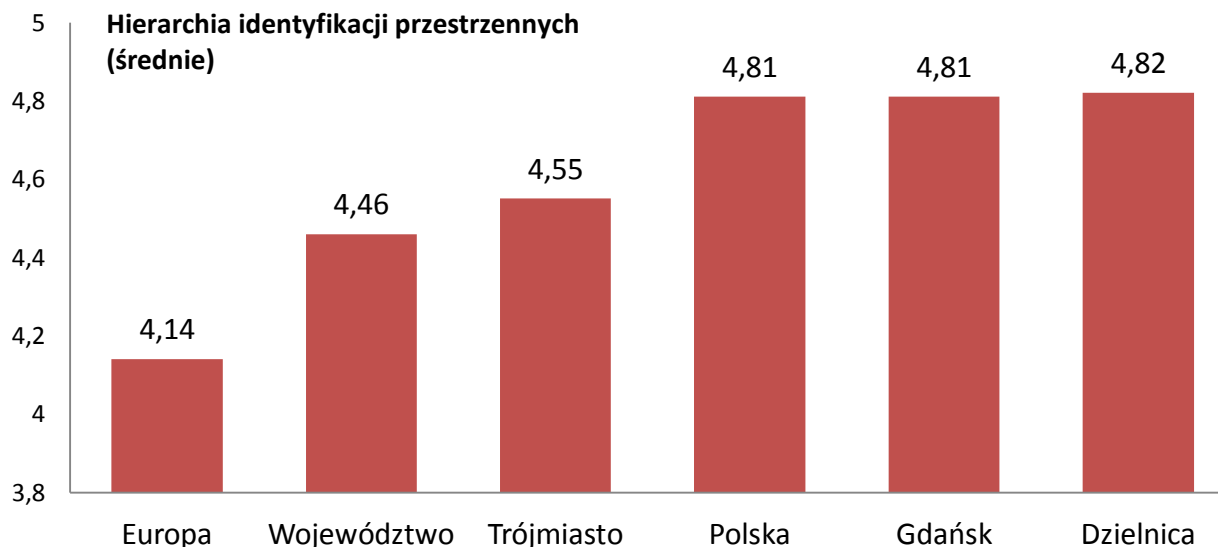
Do rad zostało wybranych minimalnie więcej kobiet niż mężczyzn.

Nie zmienia to faktu, że przy zestawieniu z całą populacją gdańszczyzanek są one nieznacznie niedoreprezentowane. Jednakże udział kobiet w gdańskich jednostkach pomocniczych samorządu na poziomie 50,4% jest zdecydowanie wyższy niż w innych instytucjach samorządowych (Rada Miasta, Sejmik Wojewódzki) oraz w polskim parlamencie. Wyniki badań nie pozwalają wyciągnąć jednoznacznych wniosków, co do przyczyn takiego stanu rzeczy. Brak jest istotnej statystycznie różnicy pomiędzy badanymi mężczyznami a kobietami w zakresie poziomu przejawianych postaw społecznych. Pomijając ten aspekt należy stwierdzić, że równowaga płci powinna być ważnym wskazaniem na obywatelski, pozapolityczny (niezwiązany z systemem partyjnym) charakter badanej instytucji.

WIEK I PŁEĆ RADNYCH

Większość radnych pochodzi z Gdańska i czuje się z nim związana.

Miasto jako miejsce swojego urodzenia wskazało 56,8% badanych. Jednak emocjonalne związki z Gdańskiem deklarują już prawie wszyscy radni. Miasto jest jedną z trzech przestrzeni (obok kraju i dzielnicy), z którą badani najbardziej się identyfikują, co zadeklarowało 96,4% populacji. Zaś na pytanie „Czy czuje się Pan/i gdańszczaninem/ką?” twierdząco odpowiedziało 93,8% radnych.

Patriotyzm lokalny radnych posiada „oblicze dzielnicowe”

Bardzo istotnym wymiarem identyfikacji badanych jest wymiar dzielnicy. Jej przestrzeń zdaje się dla radnych być najbliższą emocjonalnie (bliższa niż miasto). Po zsumowaniu odpowiedzi twierdzących związek z dzielnicą odczuwa 93,4% respondentów. Warto wskazać też na pewien drobny paradoks. Jeśli Gdańsk na miejsce swojego zamieszkania ponownie wybrałoby 83,2% badanych, to dzielnicę analogicznie wybrałoby 86,4% (odpowiedzi twierdzące zostały zsumowane).

Czy jest Pan emocjonalnie związany ze swoją dzielnicą/osiedlem?		Gdyby mógł Pan wybrać jeszcze raz dzielnicę swojego zamieszkania, to czy wybrałby Pan tą samą, w której teraz Pan mieszka?	
	%		%
zdecydowanie tak	58,6	zdecydowanie tak	52,4
raczej tak	34,8	raczej tak	29,5
ani tak, ani nie	5,3	ani tak, ani nie	7,5
raczej nie	0,9	raczej nie	5,7
zdecydowanie nie	0,4	zdecydowanie nie	4,8

ZWIĄZKI Z MIASTEM I DZIELNICĄ

Ocena wybranych dziedzin życia w Gdańsku	średnia ocen
Dostęp do placówek handlowo-usługowych	4,13
Oferta kulturalna	3,35
Dostępność i jakość transportu publicznego (komunikacja miejska)	3,25
Sieć i jakość ścieżek rowerowych	3,25
Infrastruktura wodno-kanalizacyjna	3,14
Dostęp do usług edukacyjnych dzieci i młodzieży	3,13
Poziom życia mieszkańców	3,03
Dostęp i jakość infrastruktury rekreacyjno-sportowej (w tym terenów zielonych)	2,94
Bezpieczeństwo	2,70
Sytuacja mieszkaniowa	2,70
Dostęp do placówek medycznych	2,59
Poziom infrastruktury drogowej	2,42
Czystość ulic i chodników	2,38
Odśnieżanie ulic i chodników	2,23

Jakość życia w Gdańsku jest przez radnych oceniana dostatecznie. Ogólna ocena (według szkolnej skali, gdzie 1=dostatecznie a 6= celująco) będąca średnią wszystkich ocen dziedzin życia, wpływających na jego jakość, wynosi 2,94. Kolejność w hierarchii nie powinna zaskakiwać. Podobnie wyglądają pierwsze miejsca w zestawieniach będących rezultatem badań PRBS-u (*Gdańsk w percepcji społecznej. Wybrane aspekty życia miasta*, PRBS, 2009). W Gdańsku powszechnie się odczuwa w miarę łatwą dostępność do placówek handlowo usługowych, ostatnio notuje się też lepsze postrzeganie oferty kulturalnej. Poniżej średniej oceny, na samym dole hierarchii, znajdują się dziedziny życia, które wiążą się z utrzymaniem dobrego stanu dróg oraz czystości i porządku na ulicach miasta. Odnotować przy tym należy fakt, że w ocenie poszczególnych dziedzin życia radni byli zgodni. Odpowiedzi nie były prawie w ogóle zróżnicowane pod względem wieku czy wykształcenia. Co ciekawe, jedna z dwóch odnotowanych rozbieżności dotyczyła ocen dostępności i jakości transportu publicznego. Młodszy radni (18-34 lat) byli mniej krytyczni i skłonni wyżej oceniać funkcjonowanie komunikacji miejskiej. Podobnie radni z tej samej kategorii wiekowej oceniali ofertę kulturalną miasta.

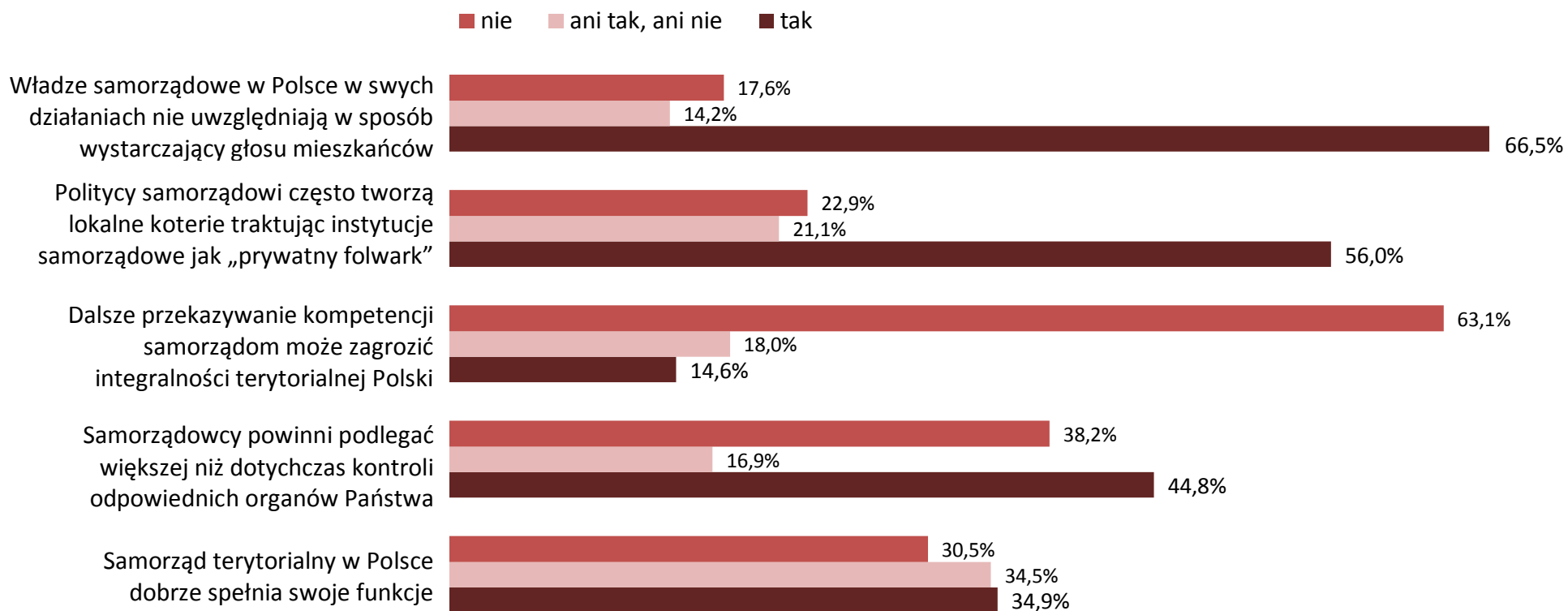
OCENA JAKOŚCI ŻYCIA W MIEŚCIE

Ocena wybranych dziedzin życia we własnej dzielnicy	średnia ocen
Dostęp do placówek handlowo-usługowych	3,39
Dostępność i jakość transportu publicznego (komunikacja miejska)	3,00
Infrastruktura wodno-kanalizacyjna	3,00
Poziom życia mieszkańców	2,96
Sytuacja mieszkaniowa	2,88
Dostęp do usług edukacyjnych dzieci i młodzieży	2,81
Bezpieczeństwo	2,70
Sieć i jakość ścieżek rowerowych	2,65
Dostęp i jakość infrastruktury rekreacyjno-sportowej (w tym terenów zielonych)	2,50
Dostęp do placówek medycznych	2,45
Poziom infrastruktury drogowej	2,31
Czystość ulic i chodników	2,29
Odśnieżanie ulic i chodników	2,14
Oferta kulturalna	2,07

Ocena jakości życia w dzielnicach jest niższa niż ogólnie w Gdańsku. Średnia ocena wynosi 2,65. We wszystkich dziedzinach życia (oprócz bezpieczeństwa, które pozostało na tym samym poziomie) notowany jest spadek ocen. Radni zdają się być bardziej krytyczni, co do jakości życia w swoim najbliższym otoczeniu, co może być rezultatem ich bezpośrednich doświadczeń i wiedzy, jaką posiadają na temat dzielnicy. Wyniki pokazują, że są dziedziny życia, które uzyskują powszechnie lepsze oceny, jak dostępność do placówek handlowych i usługowych, dostępność do transportu publicznego czy jakość infrastruktury wodno-kanalizacyjnej. Z drugiej strony, podobnie rzecz się ma wśród dziedzin życia ocenianych najgorzej, bowiem ich ocena wypada źle zarówno w odniesieniu do całego miasta, jak i do poszczególnych dzielnic (czystość i odśnieżanie ulic i chodników, poziom infrastruktury drogowej). Istnieją jednak dwa wyjątki. Pierwszy dotyczy oceny sieci i jakości ścieżek rowerowych. Rozwój tej infrastruktury generalnie w Gdańsku jest dobrze postrzegany. Inaczej jednak może to wyglądać z perspektywy lokalnej: nie we wszystkich dzielnicach odczuwane jest przyłączenie do sieci ścieżek miejskich. Drugim wyjątkiem jest ocena oferty kulturalnej. Wynik dla dzielnic pokazuje, że istnieją na mapie Gdańska „kulturalne białe plamy”.

OCENA JAKOŚCI ŻYCIA W DZIELNICACH

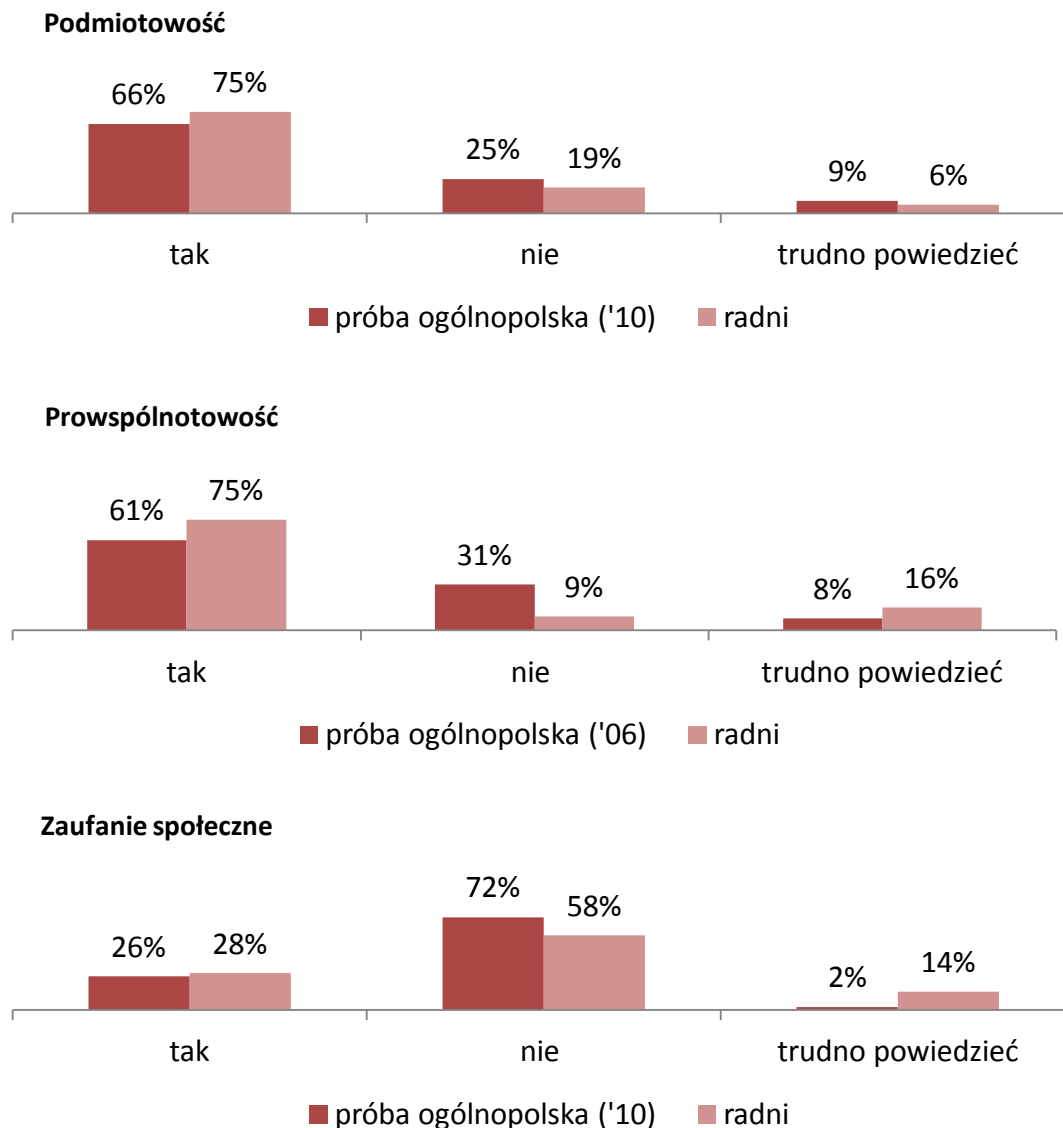
Wskazania radnych na opinie o samorządzie terytorialnym, z którymi się zgadzają bądź nie.

Radni mają ambiwalentny stosunek do samorządu terytorialnego w Polsce. W swych deklaracjach wydają się dostrzegać gorszą stronę samorządu terytorialnego w Polsce. Po zsumowaniu wyników okazuje się, że nieomal 31% ma negatywny, kolejne 41,7% ambiwalentny, a jedynie 27,4% pozytywny stosunek do samorządu. Zmienną mającą silny związek ze stosunkiem do samorządu jest wykształcenie badanych. Okazuje się, że badani z wyższym wykształceniem mają w dużo większej mierze pozytywny stosunek do samorządu (39,8% deklaruje pozytywny stosunek, 43,5% ambiwalentny, a jedynie 16,7% negatywny) niż pozostałe grupy. Determinuje to także zmienność ze względu na typ rady (stare – nowe). Pozytywny stosunek do samorządu terytorialnego w Polsce jest związany z aktywnością polityczną i postawami sprzyjającymi aktywności społecznej. Warty przy tym zauważenia jest fakt, że mają na to wpływ także poglądy polityczne (z negatywną oceną wiążą się lewicowe poglądy w kwestiach gospodarczych oraz prawicowe w społecznych).

STOSUNEK DO SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO

Radni wykazują postawy sprzyjające aktywności prospołecznej.

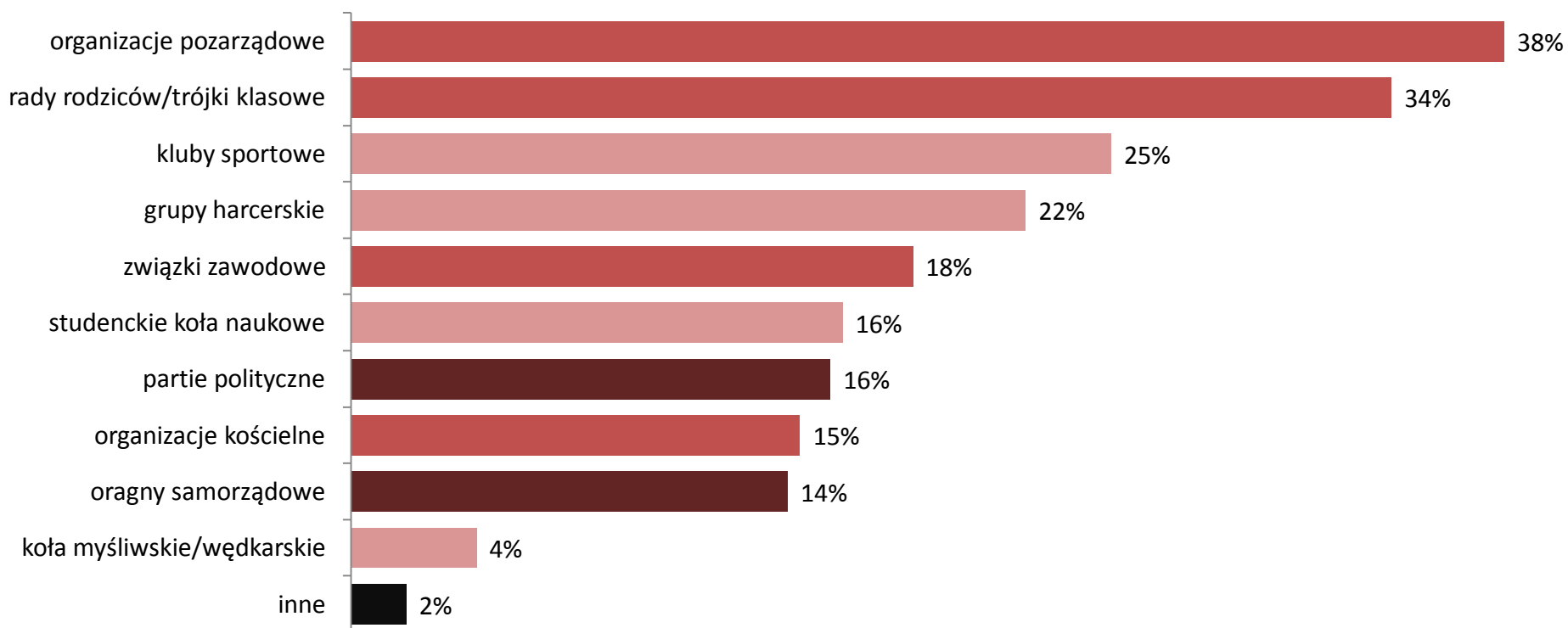
Zdecydowana większość radnych charakteryzuje się gotowością do działań na rzecz szerszej wspólnoty (75%) oraz przekonaniem o własnej podmiotowości (75%). Jednocześnie jednak tylko 28% badanych deklaruje uogólnione zaufanie do innych osób. Wszystkie charakterystyki dotyczące postaw prospołecznych osiągają wyższe wartości niż w próbie ogólnopolskiej w badaniach realizowanych przez CBOS i są porównywalne do danych dla mieszkańców innych dużych miast.

Tylko 11,1% badanych radnych ma jednoznacznie negatywne postawy społeczne, dalsze 28,8% deklaruje jedną pozytywną postawę, 38,2% dwie, a 15,2% wskazuje na jednoznacznie pozytywne postawy, tradycyjnie związane z kapitałem społecznym i aktywnością na rzecz wspólnoty.

Podmiotowość, prowspółnotowość i zaufanie społeczne należy traktować jako zasadnicze wskaźniki kapitału społecznego, który warunkuje podejmowanie aktywności obywatelskiej, szczególnie w wymiarze współpracy na rzecz lokalnej wspólnoty.

Zdecydowana większość radnych jest aktywna w życiu społecznym. Największą popularnością wśród nich cieszą się aktywności o charakterze społecznym, które podejmowało 70% radnych. Kolejną grupę stanowią aktywności czasu wolnego, z którymi styczność deklaruje 45,6%. Doświadczenie w działalności politycznej deklarowało 28,1% badanych. Jednocześnie działania podejmowane tylko w jednym obszarze są zauważalne w grupie około 35% badanych; w dwóch – nieomal 40%; w trzech – 9% badanych. Jedynie 16% badanych nie podejmowało żadnej aktywności. Na deklarowaną aktywność wpływa w decydujący sposób wykształcenie badanych. Im wyższe wykształcenie, tym większa aktywność radnych (od 47,8% w grupie osób legitymujących się wykształceniem podstawowym i zasadniczym do 77,6% w przypadku osób o wykształceniu wyższym). Podobne prawidłowości można zaobserwować w przypadku aktywności w czasie wolnym (od 25% do 55%) i politycznej (od 12,5% do 32,6%). Warto również zauważyć, że tworzeniem rad (dotyczy to głównie rad nowych, powstałych w 2011 roku) zajmowały się osoby posiadające już znaczne doświadczenie społeczne, a często także polityczne.

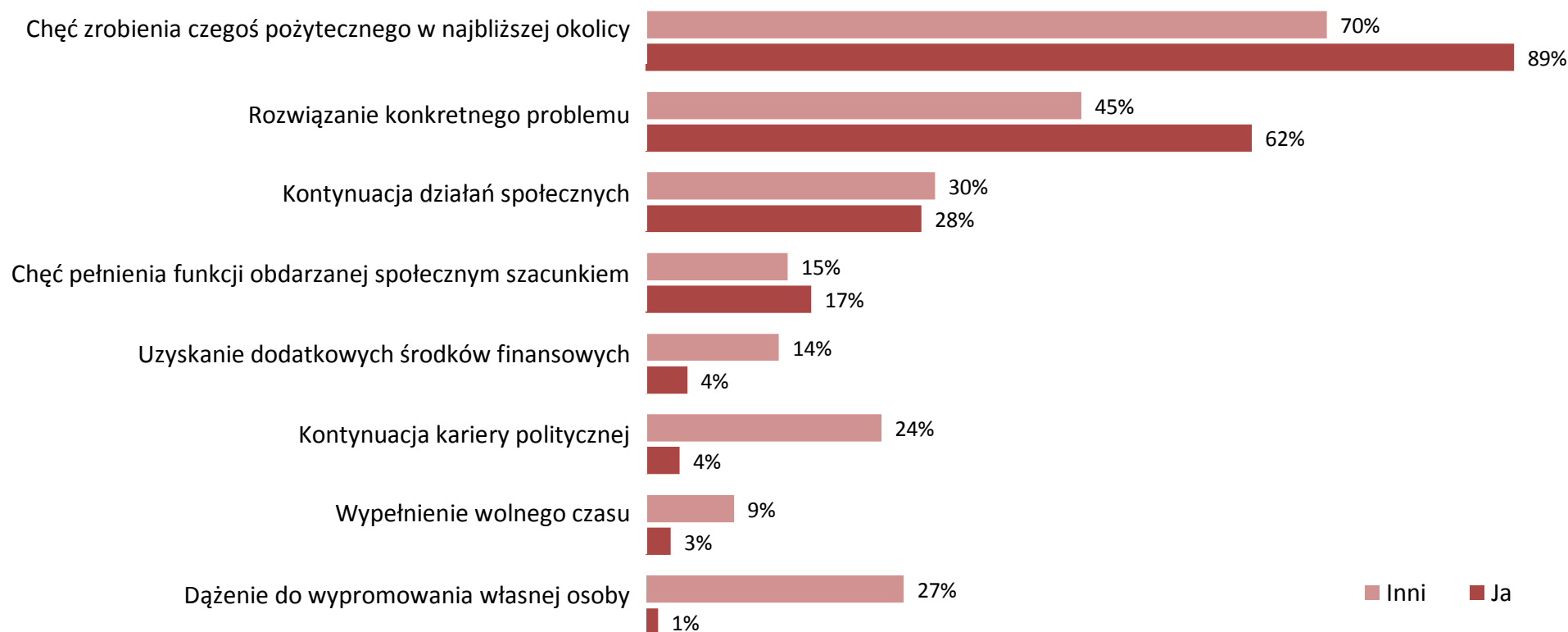
Aktywności społeczne, które podejmowali lub podejmują radni

AKTYWNOŚĆ SPOŁECZNA RADNYCH

Nieomal wszyscy radni deklarują altruistyczne motywy podjęcia działalności. Zsumowane wyniki pokazują, że 98% badanych deklaruje w odniesieniu do własnej osoby motywację altruistyczną, a jedynie 26% przyznaje się do pewnych motywacji egoistycznych. Oceniając motywację innych radni rzadziej przypisują im motywacje altruistyczne (57%), a zdecydowanie częściej egoistyczne (84%). Badani zdecydowanie częściej przypisują innym radnym chęć rozwoju kariery politycznej oraz dążenie do wypromowania własnej osoby. Wskazuje to na fakt, że część badanych zauważa wśród swoich koleżanek i kolegów z rad osoby traktujące pracę w nich jako jeden z etapów we własnej karierze. Jednocześnie zwraca uwagę znaczny odsetek respondentów (około 30%) traktujących działalność własną i pozostałych radnych jako kontynuację działalności obywatelskiej. Należy jednocześnie podkreślić, że jedynie 13,8% wszystkich radnych startowało z poparciem organizacji społecznej, a dalsze 3,6% politycznej.

Wskazania na motywacje do działalności w radach dzielnic i osiedli

MOTYWY DZIAŁALNOŚCI W RADACH

Radni w swej działalności chcą skupiać się na poprawie stanu i dostępu do infrastruktury miasta.

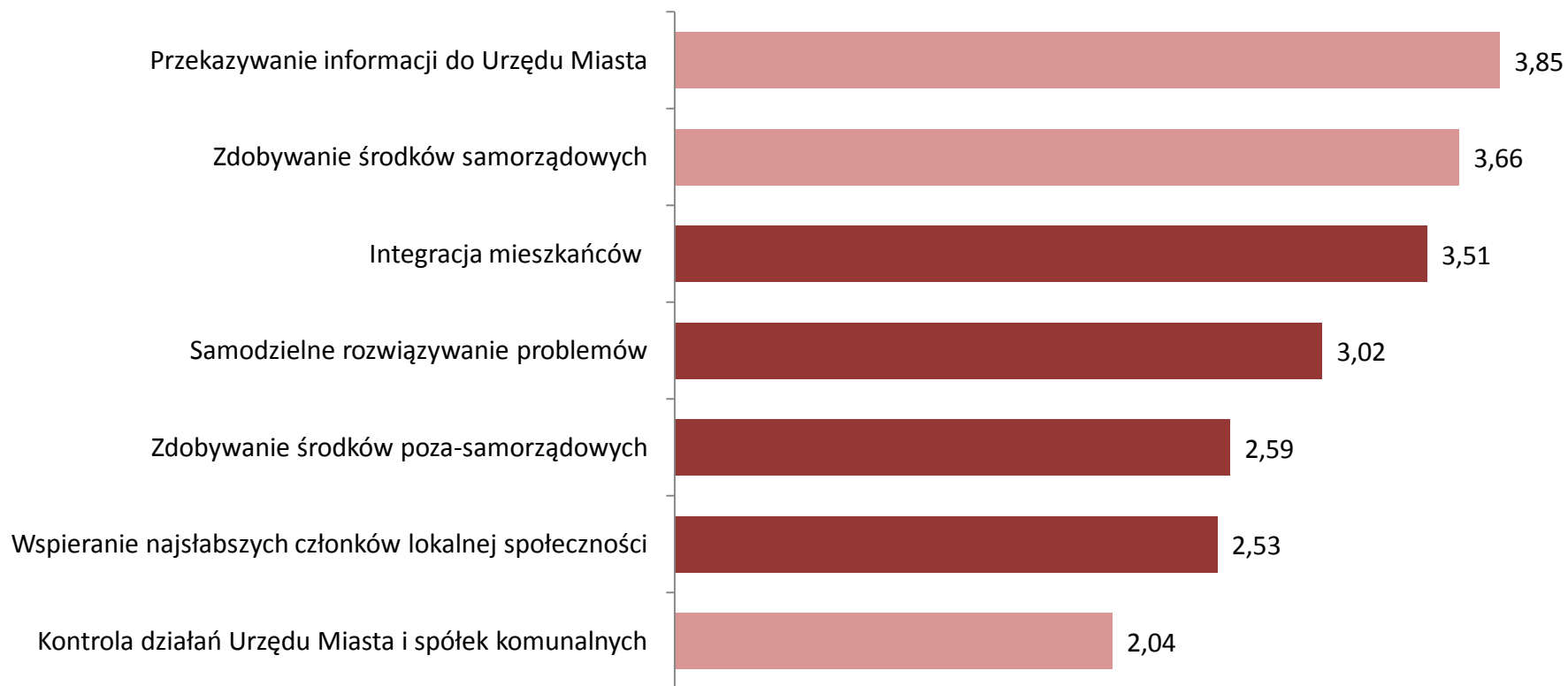
Rzadko kiedy podają konkretne kwestie „do załatwienia”, najczęściej (co odnosi się do 90% odpowiedzi) wskazują na pewne obszary, które ich zdaniem wymagają szczególnej uwagi. Z deklaracji wynika, że skupiają się na kilku kierunkach działaniach:

1. poprawa **stanu infrastruktury** poprzez modernizację istniejącej oraz budowę nowej, co zakłada także uzyskanie dodatkowych środków finansowych na ten cel. Można wyróżnić kilka obszarów tak rozumianej interwencji:
  - **komunikacyjna** – najczęściej wskazywana przez badanych; w tej kategorii mieszczą się między innymi: drogi, ścieżki rowerowe, chodniki, sygnalizacja świetlna, pętle autobusowe;
  - **rekreacyjno-kulturalna** – ogólnie rzecz ujmując oferta związana ze spędzaniem czasu wolnego; można wyróżnić trzy zasadnicze podkategorie: (1) tereny zielone (parki, skwery, place zabaw dla dzieci itp.); (2) obiekty sportowe (boiska, baseny i sale gimnastyczne); (3) placówki kultury (domy kultury, świetlice, biblioteki);
  - **edukacyjna** – tradycyjne instytucje edukacyjno-opiekuńcze (szkoły, a także przedszkola i żłobki);
  - **inne**, w tym m.in. *usługowa* – głównie tzw. dyskonty; *zdrowotna* – głównie przychodnie zdrowia; oraz *komunalna* – dotycząca infrastruktury mieszkalnej, w tym: wodnokanalizacyjnej i wyposażenia w tzw. media.
2. poprawa **bezpieczeństwa** (w tym zakładanie monitoringu na osiedlu);
3. poprawa stanu **czystości** osiedla (często wiążąca się z działaniami na rzecz ochrony środowiska, jak np. popularyzacja segregacji śmieci);
4. **integracja** mieszkańców i wsparcie ich oddolnych inicjatyw;
5. **wsparcie dla grup wykluczonych**, bądź zagrożonych wykluczeniem i ich aktywizacja (niepełnosprawni, dzieci i młodzież, seniorzy ubodzy);
6. poprawa **wizerunku** dzielnicy.

GŁÓWNE CELE DZIAŁALNOŚCI W RADACH

Radni częściej preferują „transmisyjny” model działania rady. Okazuje się, że najbardziej popularnym modelem funkcjonowania rad jest transmisja i reprezentacja, czyli kierowanie lokalnych spraw i problemów w stronę instytucji samorządowych wyższego szczebla w celu ich rozwiązania bądź pozyskania funduszy, które pomogą je rozwiązać (uzyskuje uśrednioną ocenę 3,18). Samoorganizacja oraz samodzielne działania na rzecz społeczności lokalnej lokują się na drugiej pozycji (2,91). Jest to zgodne z deklarowanym zasadniczym celem własnej działalności. Należy jednocześnie podkreślić, że radni mają niejednoznaczny stosunek do tych modeli – często mieszają je ze sobą (39,8%), rzadziej zaś preferują jeden z nich (25,2% preferuje samoorganizację, a dalsze 35,1% transmisję). Zauważalną tendencją jest preferowanie przez osoby aktywne społecznie modelu samoorganizacyjnego i jednocześnie odrzucenie modelu transmisyjnego.

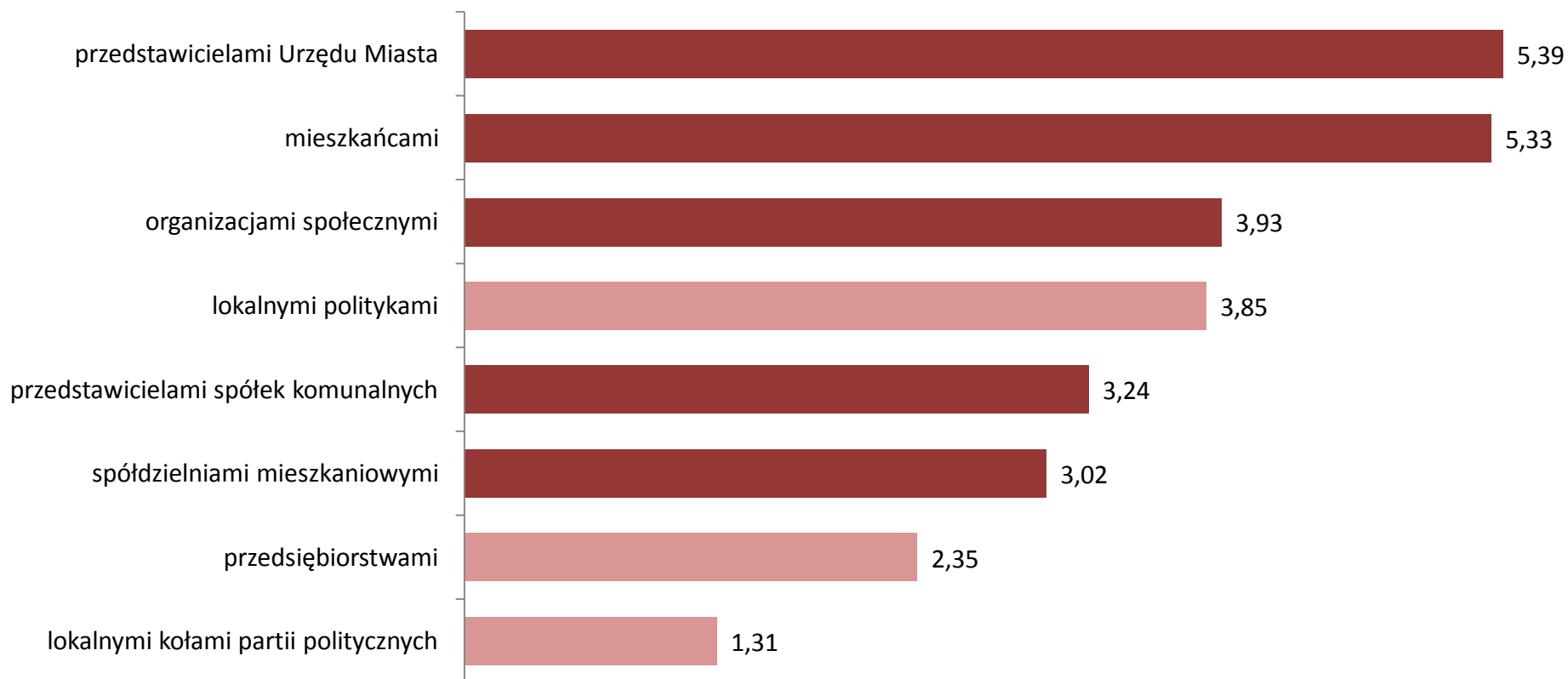
Najważniejsze cele funkcjonowania rad (średnie)

Radni deklarują chęć współpracy przede wszystkim z przedstawicielami władz samorządowych i mieszkańcami dzielnicy.

Radni wskazują jako partnerów w realizacji swoich zadań przedstawicieli władzy samorządowej oraz mieszkańców i lokalnych aktorów społecznych. Do drugorzędnych aktorów należą lokalne struktury polityczne oraz przedsiębiorcy. Rozkład wskazań radnych jest w zasadzie zgodny z ambiwalencją odnośnie preferowanego modelu działalności rady. Warto zwrócić uwagę na stosunkowo wysoką pozycję lokalnych polityków (w tym miejskich radnych), którzy mogą wspierać działania lobbingowe podejmowane przez radnych. Jednocześnie przypisuje się mniejszą rolę przedsiębiorcom, którzy mogliby poprzez udostępnienie zasobów materialnych wesprzeć działania realizowane przez radę.

Wskazania na podmioty, z którymi rady powinny w pierwszej kolejności współpracować (średnie)

WSPÓŁPRACA RAD Z INNYMI PODMIOTAMI

Radni krytycznie odnoszą się do własnych możliwości osiągnięcia wpływu na społeczność lokalną.

Aż 46,2% radnych wskazuje na to, że ich wpływ na społeczność lokalną jest niewielki, a jedynie 22,4% określa go jako duży. Wskazywać to może na fakt, że rady w swej działalności natykają się na wewnętrzne lub zewnętrzne bariery, które ograniczają możliwość realizacji ich celów. Na uwagę zasługuje fakt, że doświadczeni radni pozytywniej oceniają możliwość osiągnięcia wpływu. Interesujące jest także to, że wraz z wykształceniem rośnie krytycyzm wobec wpływu na społeczność lokalną. Wpływ tych dwóch zmiennych wiąże się także ze zróżnicowaniem wyników pomiędzy „starymi” (mniej krytycznymi) a „nowymi” (bardziej) radami.

Ocena wpływu rad na życie mieszkańców osiedla/dzielnicy	%
zdecydowanie mały	17,5
raczej mały	28,7
ani mały, ani duży	31,4
raczej duży	19,7
zdecydowanie duży	2,7

Radni jako bariery ograniczające skuteczność ich działań wskazują: wycofanie społeczne mieszkańców, brak instrumentów oraz brak wsparcia ze strony władz samorządowych. Badani wskazują na sześć barier ograniczających ich wpływ na społeczność lokalną:

- **trudne otoczenie społeczne**, czyli wycofana społeczność lokalna oraz brak instytucji, z którymi można byłoby podjąć współpracę. Często społeczność jest opisywana jako pozbawiona zaufania do rady lub też negatywnie nastawiona co do możliwości wdrożenia zmian inicjowanych przez rady. Stanowi to zasadniczą barierę dla komunikacji i lepszego rozeznania przez radnych potrzeb całej społeczności;
- **brak środków finansowych** pozwalających na zaspokojenie potrzeb lokalnej społeczności;
- **brak podmiotowości**, który przejawia się w braku autonomii (uzależnienie od decyzji podejmowanych przez UMG i RMG, w tym także brak osobowości prawnej rad), a także braku kompetencji, które umożliwiłyby realne rozwiązywanie problemów społeczności osiedlowej (ograniczenie kompetencji do wypełniania funkcji opiniodawczej)
- **brak wsparcia UMG i RMG** (na różnych płaszczyznach, np. brak wsparcia dla akcji informacyjnej wśród mieszkańców), a także występujące na linii rady – instytucje miejskie napięcia i utrudnienia komunikacyjne
- **biurokratyzacja funkcjonowania rady**, która przejawia się rozrostem procedur i obostrzeniami związanymi m.in. z wydatkowaniem funduszy publicznych
- **czynniki endogenne**, czyli leżące w samych radnych i organizacji ich pracy. Wskazywane są głównie trudności w pogodzeniu pracy w radach z pracą zawodową, życiem rodzinnym i aktywnością społeczną (co wpływa na ograniczenie możliwości działania), a także niską kulturę zarządzania pracą rady i koordynacji jej działań (wynikającą z braku przygotowania, profesjonalizmu samych radnych). Pochodną tego stanu rzeczy jest często małe zaangażowanie radnych w pracę społeczną.

BARIERY W DZIAŁALNOŚCI RAD

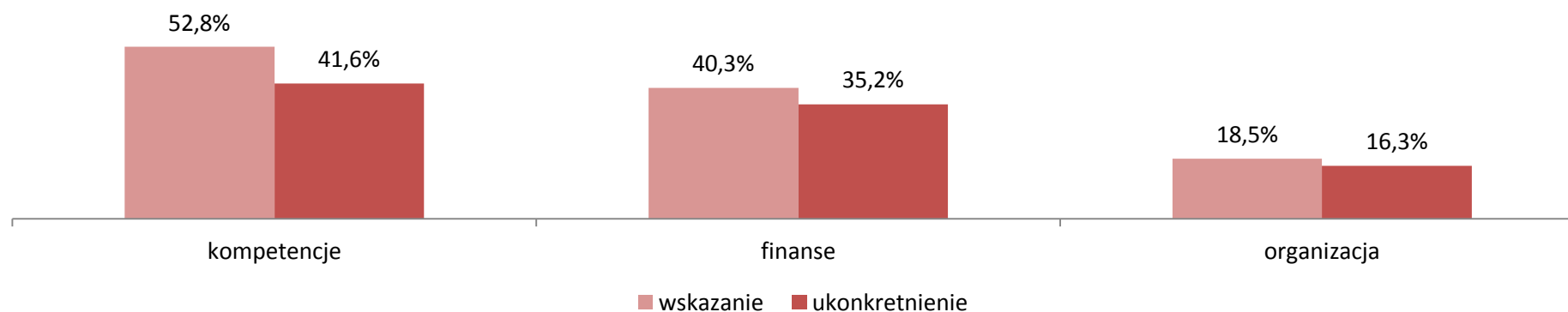
Znaczna część radnych ma negatywny lub ambiwalentny stosunek do istniejących uregulowań funkcjonowania rad.

Regulacje źle ocenia ponad 1/3 radnych, a kolejne 42% ma do nich stosunek ambiwalentny. Jedynie około 1/4 radnych ma pozytywny stosunek do uregulowań (choć i oni często zgłaszają propozycję zmian w istniejącym prawie). W starych radach stosunkowo więcej radnych ocenia pozytywnie istniejące regulacje (30,8%) niż w nowych (19,6%). Poza tym zauważalny jest związek pomiędzy krytycyzmem wobec uregulowań a wyższym poziomem wykształcenia oraz dostrzeganym niskim poziomem wpływu rad na życie społeczności. Można zaryzykować stwierdzenie, że to właśnie regulacje są często postrzegane jako bariera w osiągnięciu skuteczności rad.

Ocena obecnych uregulowań funkcjonowania rad	%
zdecydowanie źle	8,7%
raczej źle	24,7%
ani źle, ani dobrze	41,6%
raczej dobrze	23,3%
zdecydowanie dobrze	1,8%

Większość badanych wskazuje na konieczność zmian w zakresie kompetencji rad i ich finansowania.

Z badań wynika, że najczęściej radni deklarują potrzebę zmian w obszarze kompetencji rad (52,8%) oraz ich finansowania (40,3%). Rządziej postulują wprowadzenie zmian organizacyjnych (18,5%). Przy czym ponad 1/3 nie postuluje zmian bądź też nie precyzuje ich obszaru; dalsze 51,2% wskazuje jeden lub dwa obszary zmiany, a 12,4% pragnie zmian we wszystkich obszarach. Jak się okazuje na konieczność nowych uregulowań w kwestiach organizacyjnych wskazują częściej radni w nowopowołanych jednostkach pomocniczych (32,1% w stosunku do 21,1% w starych), co wydaje się zrozumiałe. Kwestie finansowe częściej stanowią obszar zmiany dla radnych posiadających wcześniejsze doświadczenie w funkcjonowaniu w radach (64,8%) oraz legitymizujących się wyższym wykształceniem (65,5%). Można więc zaryzykować tezę, że zmiany w zakresie finansowania częściej postulują osoby dobrze przygotowane do wypełnienia funkcji radnego jednostki pomocniczej.

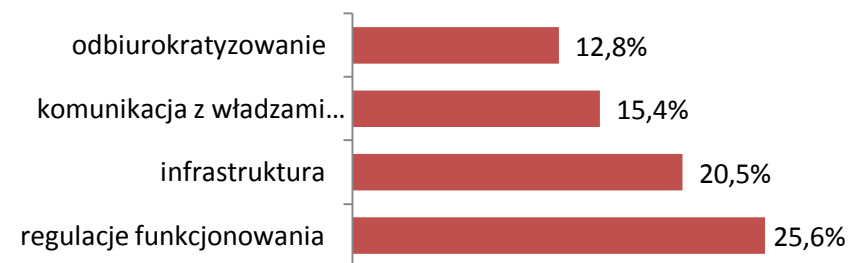
ZMIANY REGULACJI FUNKCJONOWANIA RAD

Radni wskazują na potrzebę zmiany statutowych regulacji funkcjonowania oraz rozwiązanie problemów infrastrukturalnych.

Kwestie na jakie wskazują radni są istotnie zróżnicowane. Znacząca ich część wskazuje na następujące zmiany:

- **Zmiany w zakresie funkcjonowania wewnętrznego rad**, w tym samodzielne opracowanie statutów regulujących ich pracę, zwiększenie lub zmniejszenie członków Zarządu i Prezydium, uelastycznienie liczby radnych czy też możliwość usunięcia przez rady ze swego składu tych osób, które są nieaktywne
- **Zmiany w zakresie infrastrukturalnym** związane z zapleczem technicznym funkcjonowania rady – siedzibą, jej wyposażeniem, ale także pomocą administracyjno-biurową i ofertą szkoleniową dla radnych
- Lepiej dopracowane **kanały komunikacji z instytucjami samorządowymi** i dążenie do wzajemnego porozumienia
- **Odbiurokratyzowanie** zasad i procedur normujących funkcjonowanie rad

Radni upominają się o większe środki finansowe i swobodę w ich wykorzystaniu.

Radni wskazują przede wszystkim na konieczność **zwiększenia środków** oraz **decyzyjności** w zakresie ich wydatkowania – przy czym są w tym przypadku zauważalne dwa kierunki propozycji: (1) swoboda wydatkowanie przyznawanych środków (np. możliwość wydzielenia budżetu organizacyjnego dla sesji rad); (2) wpływ na wydatkowanie środków miejskich przeznaczanych na inwestycje na ich terenie. Obok tych zasadniczych postulatów pojawiają się także wskazania na:

- Przyznanie wszystkim radnym skromnych środków finansowych, będących **zwrotem poniesionych kosztów** (od 40 do 100 złotych);
- **Zmiany w mechanizmie podziału środków** dla poszczególnych dzielnic (m.in. propozycje konkursów dla rad; trwałe uzależnienie środków od frekwencji; dodatkowe środki dla dzielnic wymagających rewitalizacji oraz o małym zagęszczeniu przestrzennym ludności);
- **Usunięcie barier w uzyskiwaniu środków zewnętrznych** (np. przyznanie osobowości prawnej i własnego konta bankowego);
- **Uproszczenie procedur związanych z wydatkowanie funduszy** (m.in. możliwość przenoszenia środków budżetowych na kolejny rok).

ZMIANY REGULACJI FUNKCJONOWANIA RAD

Radni postulują „urzeczywistnienie” obecnych kompetencji i ich poszerzenie. Radni w zdecydowanej większości (nieomal 100%) wskazują na potrzebę zwiększenia kompetencji rad. Większość ich opinii przybiera charakter ogólny, jednakże można dostrzec trzy kierunki proponowanych zmian:

- **Urzeczywistnienie istniejących kompetencji**, głównie o charakterze opiniodawczym. Radni podkreślają, że sami widzą swoją rolę jako „fasadową”, a z ich opiniami władze miasta się nie liczą. W związku z tym chcieliby silniej „usadawić” działania rady w obowiązującym prawie, np. doprowadzając do przyznania radom prawa weta lub nadanie im osobowości prawnej oraz uczynienie ich stroną w postępowaniu administracyjnym
- **Poszerzenie zakresu istniejących kompetencji**, m.in. poprzez rozszerzenie katalogu kwestii poddawanych opiniowaniu, głównie o kwestie dotyczące infrastruktury (w tym inwestycji samorządowych realizowanych na terenie osiedla), komunikacji, bezpieczeństwa i zagospodarowania przestrzennego
- **Rozszerzenie istniejących kompetencji o dodatkowe prerogatywy.** Wskazywana jest tu głównie możliwość oddolnej inicjatywy uchwałodawczej, sprawowania funkcji kontrolnej wobec instytucji publicznych i samorządu, a także częściowe przejęcie kompetencji decyzyjnych od organów gminy (co zapewnić ma jednostkom pomocniczym prawdziwą niezależność i decyzyjność)